

HISTORIE BRUSLÍ

Brusle jsou sportovní pomůcka, umožňující jejímu nositeli zvláštní klouzavý [pohyb](#) po různorodém povrchu. Hlavní částí bruslí je podrážka s upevněnou speciálně navrženou konstrukcí jejíž funkční vlastnosti takový pohyb umožňují.

Staré dřevěné holandské brusle

První historické zmínky o “kostěných bruslích” se datují v tisících let před našim letopočtem. Ty “novější”, resp. s kovovým ostřím, se datují asi 200 let před našim letopočtem a pocházejí ze Skandinávie. Původní brusle se k botám připevňovaly pomocí řemínků. Po přechodu na “moderní” ostření dvou břitů se žlábkem, bylo možné používat brusle bez hůlek, tedy se na bruslích odrážet.

Počátky bruslení

Kdy a jak člověka napadlo využít rychlého a jednoduchého pohybu po zamrzlé ledové ploše nevíme. Archeologické nálezy různých kostěných bruslí, vyrobené ze zvířecích, převážně stehenních kostí můžeme nalézt na území [Ruska](#), [Skandinávie](#), [Velké Británie](#), [Německa](#), v zaniklých přehradních nádržích [Švýcarska](#) a dokonce i na území [České republiky](#).

První písemné zmínky

První konkrétní zmínka pochází od canterburského mnicha *Williama Fitzstephena*, který ve své knize o Thomasi Beckettovi ([1174](#)) popisuje scénu odehrávající se za severními hradbami:

„...když bažiny ve Finsbury a Moorfieldsu zamrznou, běhá po nich londýnská mládež. Někteří mají kosti připevněné k patám chodidel a v ruce drží okovanou hůl. Létají po ledě jako ptáci nebo vystřelené šípy. Náhle se rozeženou dva mladíci proti sobě se zdviženými holemi, dorážejí na sebe, až upadnou. Často se zraní na hlavě, a když spadne jeden pod druhého, zlomí si ruku i nohu...“¹

Kostěné brusle tedy neměly ostré hrany a k pohybu bylo nutné používat hole.

Zkoušely se různé varianty [dřevěných bruslí](#) – v [Holandsku](#) ve 13. a 14. století měly dřeváky na spodní straně železný plátek – způsob bruslení však zůstal stejný. Pomohla až náhoda. Truhlářský učeň z holandského cechu pro lodní a bruslařské nástroje změnil jednoho dne polohu uchycení želízka z vodorovné na svislou a brusle v dnešní podobě byla na světě. Pohyb se stal volnější, ale především rychlejší a ovladatelnější a bruslaři mohli odložit hole.

Vertikální zasazení želízka je doloženo z konce 15. století – holandský mistr *Johannes Brugman* vyobrazil na vůbec první rytině s bruslařskou tematikou holandskou patronku bruslařů Lidvinu, při pádu na ledě. Podstatnější než ležící dívka je muž v pozadí. Jede se zdviženou nohou, k čemuž již musel použít brusle s hranami.

Bruslení je pro „vyvolené“

Podle obrazů starých mistrů bylo bruslení v Holandsku lidovou zábavou, na jiných místech však jen výhradním právem šlechty. Sám císař [Rudolf II.](#) uspořádal na svém dvoře roku [1610](#) velký karneval na ledě, který bezpochyby přispěl k rozšíření této kratochvíle.

Za vlády [Ludvíka XVI.](#) se bruslilo také v [Paříži](#). Mezi historické postavy, které bruslení také uchvátilo patřili [Madame de Pompadour](#), [Napoleon Bonaparte](#), [Napoleon III.](#) nebo [Stuartovci](#). Říká se, že anglická královna Viktoria poznala svého budoucího muže prince Alberta právě při společných bruslařských vyjíždkách.

Dokonce i proslulý svůdník [Casanova](#) neváhal při svých záletech nazout brusle. Jeho smysl pro detail nám dodnes zachoval obraz tehdejší módy.

Pronásledovaná dívka a její přítelkyně bruslily v krátkých sukních (do půli stehen), zpod kterých vykukovaly černé sametové kalhoty.

Počátky moderního bruslení

Další etapu vývoje bruslení začalo britské město [Edinburgh](#), kde byl v roce [1742](#) založen první bruslařský klub a o několik let později vyšla v [Londýně](#) i první krasobruslařská příručka.

Bruslení se již začíná dělit na [krasobruslení](#) a [rychlobruslení](#). Za zakladatele moderního krasobruslení můžeme považovat Američana [Jacksona Hainese](#). Vyhrál první americké mistrovství v krasobruslení. Nepřišel jen s novým stylem bruslení, ale také s novými kovovými bruslemi. Často byl kritizován a bylo mu vytýkáno, že se příliš koncentruje na polohy těla a končetin než na bruslení daných figur. Haines odjel vyzkoušet štěstí do Evropy.

Svou úspěšnou cestu začal ve [Stockholmu](#), kde natolik uchvátil švédského krále [Karla XV.](#), který roku [1866](#) ve Stockholmu založil *Královský bruslařský spolek*. Své bruslení obohatil řadou nových tanečních prvků. To se nelíbilo viktoriánské Anglii, která se proti němu postavila stejně jako jeho kolegové v Americe a nehodlala tolerovat žádný zásah do již zavedeného a disciplinovaného stylu bruslení. V zimě [1868](#) přijel do [Vídne](#) a znovu triumfoval. Jeho vystoupení bylo impulsem pro založení *vídeňské školy*, která náskok Angličanů brzy vyrovnala. První opravdový krasobruslař zemřel roku [1875](#) ve věku 31 let na [zápal plic](#). Hainesovi žáci dále rozvíjeli bruslení a tak vznikla první pravidla, tzv. *Regulativ*, který pak převzala [Mezinárodní bruslařská unie](#).

Počátek 20. století

Počátkem 20. století vtiskl krasobruslení podstatně sportovnější charakter švédský krasobruslař [Ulrich Salchow](#). Stal se 10násobným mistrem světa a posunul krasobruslařskou laťku mnohem výše. Salchow začal také využívat svého vynálezu – bruslí se zoubky. Tento nový typ bruslí mu umožnil silnější odrazy během jízdy a také samozřejmě při skocích. V roce [1908](#) se stal prvním (bohužel neoficiálním) olympijským vítězem v krasobruslení. Svou kariéru korunoval novým skokem, který je dnes znám jako [Salchowův skok](#) a patří mezi základní krasobruslařské skoky.

První olympijská soutěž v krasobruslení se uskutečnila na Letních olympijských hrách [1908](#) v Londýně

Lední hokej

Historie ledního hokeje ve světě

Pokud budeme hledat úplný původ hokeje a nebo sporty, které jsou hokeji velmi podobné a předcházely mu, dostaneme se také na území Řecka, kolébky většiny sportů. V Národním muzeu v Athénách je k vidění reliéf, na němž dva proti sobě stojící muži rozehrávají míček zahnutými holemi. Tyto hole Řekové nazývali „keratizein“, avšak hra svůj název neměla. Od Řeků převzali hru Římané a rozšířili ji do západní Evropy. Tamější obyvatelstvo některé sportovní zvyky od Římanů převzalo a proto můžeme v Anglickém kroketu, Skotském bandy nebo Irském skinty vidět prapůvod hokeje, avšak ne ledního. Se „zimní“ variantou hokeje se setkáváme podle některých až u indiánů z kmenů Severní Ameriky, kteří na udusaném sněhu zápasili s dřevěným míčkem a zahnutými holemi. Z jiných pramenů zase vyplývá, že lední hokej byl do Kanady, kolébky tohoto sportu, zavlečen anglickými osadníky. Lední hokej, přibližně tak, jak ho známe dnes, se zrodil v první polovině 19. století právě v Kanadě. Podle zpráv výzkumného výboru CAHA (Kanadská hokejová amatérská asociace) se měl první hokejový zápas uskutečnit v roce 1855 v zamrzlém přístavu v městě Halifax. O vítězství mezi sebou bojovala družstva anglických vojáků z Kingstonu a Halifaxu. Avšak počet hráčů i rozměry hřiště se diametrálně lišily od těch dnešních – týmy se skládaly až z padesáti hráčů a hrací plocha měla délku kolem 300 metrů. První zápas, konaný na ploše určené a upravené pouze pro lední hokej, se datuje ke 3. březnu 1875 a odehrál se v Montrealu na Victoria Skating Rink. Až v roce 1878, díky W.F. Robertsonovi, hra získala svá obecně platná pravidla. První zápas, odehraný podle těchto nových pravidel se odehrál o tři roky později opět v Montrealu. Každý tým měl na ledě 15 hráčů, kteří pomocí dřevěných holí bojovali o dřevěnou destičku. Postupem času se dospělo k názoru, že velký počet hráčů na ledě hře nesvědčí a proto se jejich počet snížil roku 1886 na sedm. Tehdy vypadala sestava na ledě tak, že v popředí hrála útočná trojice, za nimi byl všestranný hráč a za ním dva obránci a brankář. Hrál se na poločasy o délce 30 minut.

První ucelená organizace ledního hokeje v Kanadě, Montrealská hokejová amatérská asociace, vznikla v roce 1886 a až o deset let později v USA vznikla Americká hokejová federace. Popularita ledního hokeje velmi rychle rostla a už začátkem roku 1893 se zrodila nejslavnější hokejová soutěž na světě, NHL (Národní hokejová liga). Bitva o první Stanley cup (pohár věnovaný guvernérem Kanady, lordem F.A. Stanleyem), se svedla 29. ledna 1893 a jeho prvním držitelem se stalo mužstvo Montrealu. Později se do soutěže zapojila i profesionální mužstva z USA a vznikla NHL tak, jak ji známe dnes.

Historie ledního hokeje v Českých zemích V našich zemích se vznik ledního hokeje datuje kroku 1889 a to díky sportovci Josefu Rosslerovi, který se po návratu z Francie, odkud dovezl vybavení i pravidla, zasloužil o zavedení této populární hry u nás. Tehdy byl až do roku 1908 tento sport po názvem bandy hokej pod záštitou České atletické amatérské unie. 6. listopad 1908, je dnem založení Českého svazu hokejového, který sdružuje jak lední hokej, tak i hokej pozemní. Ještě téhož roku je tento svaz přijat do Mezinárodní hokejové federace. V Evropě se touto dobou již hraje hokej v Anglii, Francii, Švýcarsku a Belgii a jen o rok později se přidá Německo a Rakousko. V lednu 1909 se na mezinárodním turnaji v ledním hokeji v Chamonix poprvé objevuje český tým, složený z průkopníků českého hokeje: J. Palouše, B. Malého, J. Fleischmanna, J. Jarkovského, J. Grusse, O. Vindyše a B. Hammera. Na turnaji neuspěli, ale díky novým technikám, kterými byla hra s mantinely, hra za brankou nebo jen užívání dlouhých holí a kotouče, získali nové, cenné zkušenosti. V Praze se hra brzy ujala, o čemž svědčí i to, že už v roce 1909 se uskutečnilo první mistrovství zemí koruny České v kanadském ledním hokeji. Další rozvoj hokeje byl ale velmi pomalý. Zpočátku existovalo jen pár klubů ledního hokeje a až v roce 1920 stoupl jejich počet na 40. Další růst popularity u nás zaznamenal lední hokej až zásluhou prvního velkého úspěchu českého hokeje na mezinárodním poli, kterým bylo v roce 1911 vítězství na mistrovství Evropy v Berlíně. Dalším velkým úspěchem českého týmu, a to i za hranicemi Evropy, bylo třetí místo na Zimních olympijských hrách v Antverpách v roce 1920, kde lepšími týmy byly pouze mužstva Kanady a USA. O rok později, v prosinci roku 1921, došlo k rozdělení českého hokejového svazu na lední a pozemní, které dalo vzniknout Československému svazu ledního hokeje, který po zániku bandy hokeje přijal název Československý svaz kanadského hokeje.

Velice důležitými mezníky, ovlivňující další rozvoj ledního hokeje v Čechách, byla bezpochyby výstavba zimního stadionu v Praze na Štvanici (1932) a hlavně pořadatelství MS(3. místo)a ME(1. místo)v Praze v roce 1933. V roce 1939 existovalo pod záštitou svazu již 300 hokejových klubů. Další rozvoj tohoto sportu byl však kvůli 2. světové válce na dlouhou dobu zastaven. Druhá světová válka zanechala nesmazatelné stopy i na československém hokeji, který dlouhou dobu navazoval na své mezinárodní působení z období před válkou. Paradoxně ale můžeme říct, že úspěchy československého ledního hokeje v poválečné době patří mezi ty nejdůležitější, katapultující Československo mezi hokejové velmoci. První obrovský úspěch poválečného Československa se datuje kroku 1947, kdy se Praha opět stala pořadatelským městem MS a ME. Naši hokejisté vybojovali zlatou medaili jak na ME (stejně tak v roce 1948 a 1949), tak i historicky první na MS. Dalšími velkými úspěchy československého hokeje jsou medaile z olympijských her: bronz z Innsbrucku (1964), stříbro z Grenoblu (1968), stříbro z Innsbrucku (1976), stříbro ze Sarajeva (1984) a tituly mistrů světa i Evropy z Katovic (1976). Pro samostatnou Českou republiku a její reprezentační tým přicházejí první úspěchy roku 1996 v podobě prvního místa z mistrovství světa ve Vídni, olympijského zlata z Nagana (1998), tři po sobě vybojovaných zlatých medailí z mistrovství světa (1999, 2000, 2001). Do výčtu důležitých momentů českého hokeje určitě patří i další titul mistrů světa z Vídne (2005), olympijský bronz z Turína (2006), zlatá medaile z mistrovství světa z Německa (2010) a dvě bronzové medaile z mistrovství světa na Slovensku a ve Finsku a Švédsku (2011, 2012).

Úspěchy reprezentace

- 1911, 1912, 1914, 1922, 1925, 1929, 1933, 1947, 1948, 1949, 1961, 1971, 1972, 1976, 1977
mistři Evropy 15x
- 1947, 1949, 1972, 1976, 1977, 1985, 1996, 1999, 2000, 2001, 2005, 2010 mistři světa 12x
- stříbro 13x a 21x bronz = 46 medailí z MS
- 1998 OH Nagano

Dětské kačenky jsou dvouřadé zimní brusle. Upevňují se na dětskou botu pomocí dvou kožených pásků. Kačenky lze velikostně upravit, a to díky aretačním šroubkům. Po uvolnění šroubku se dají dvě kovové části posunout tak, aby šly upevnit na botičku, a to do velikosti cca 17 cm.

